

Nye fleksible uddannelsesveje gennem hele livet

Danske perspektiver på micro-credentials
fra Syddansk Universitet, VIA University
College og Dansk Industri

Velkommen i Nanobanken

Take-away undervisning i sprøde nano-bidder. Sådan præsenterer Syddansk Universitet (SDU) fremtidens uddannelser, som allerede i dag er en realitet på kandidatuddannelsen i journalistik. I forårssemesteret 2019 begyndte 36 cand.public.-studerende på den første prototype af det nye fleksible uddannelsesdesign, hvor de studerende stykker deres kandidatuddannelse sammen via små digitale læringsenheder, der kan tilgås når og hvor som helst. Året efter blev 66 studerende optaget i anden fase af projektet om fremtidens uddannelser, og i 2021 har der været 115 ansøgere, hvoraf omkring halvdelen optages. Professor Peter Bro, der er centerleder for Center for Journalistik på SDU, peger på flere særlige styrker ved de små læringsenheder, der i daglig tale bliver kaldt nanomoduler.

”Den helt store styrke ved nanomodulerne er deres fleksibilitet og genanvendelighed. Når vi først har præproduceret noget undervisningsmateriale, så kan det bruges igen og igen af de studerende. De kan også tilgå materialet mange forskellige steder som for eksempel på mobiltelefoner, iPads, computere eller deres fjernsyn for den sags skyld, og når det passer for den enkelte. Nanomodulerne kan bruges af flere målgrupper. De er ikke kun for de studerende, der er optaget på kandidatuddannelsen. De kan også bruges til målrettet opkvalificering

af journalister, der allerede er på arbejdsmarkedet eller andre, der kunne have en interesse.”

Han forklarer, at nanomodulerne også har fordele for underviserne. Når først de har produceret indholdet af nanomodulerne, kan de så at sige ’vende undervisningen på hovedet’ og i stedet bruge deres ressourcer på skræddersyet vejledning. Dertil styrker nanomodulerne, ifølge professoren, den interne vidensdeling blandt underviserne på tværs af universitetets centre og institutter og mulighed for at trække på hinandens viden.

Nytænkning af uddannelser til fremtiden

At det netop blev kandidatuddannelsen i journalistik, der blev udvalgt som spydspids for udviklingen af fremtidens uddannelser, er ikke tilfældigt. Her er der ikke alene en engageret uddannelsesledelse og gruppe af undervisere med solide formidlings- og mediemæssige kompetencer, der gav dem et forspring i forhold til at omformater undervisningen. Det er også en forholdsvis lille uddannelse, hvor blot en tredjedel kommer direkte fra bacheloruddannelsen i journalistik.

De øvrige cand.public.-studerende kommer typisk med mere end to års erhvervserfaring og nogle endda med op til 20 års erfaring i mediebranchen. Mange er stadig tilknyttet

arbejdsmarkedet sideløbende med uddannelsen. Derfor kan de i perioder have et øget behov for at kunne skrue op eller ned for studieintensiteten afhængigt af deres aktuelle arbejdsopgaver eller kunder. Et behov, der ifølge Peter Bro ikke er uproblematisk i forhold til de nuværende rammer og regler.

”Med ’Fremtidens uddannelser’ vil vi gerne lave en hyperfleksibel uddannelse, hvor man som studerende kan komme og læse hos os og tage eksamener, når det passer ind i ens arbejdslivet. Jeg oplever, at vi har bygget et system op omkring, at vi skal uddanne nogen fra de er 18 til måske 25 år, som ikke matcher det, vi forsøger at gøre med livslang læring og at bryde undervisningen ned i små moduler. Så der er simpelthen nogle regler og rammer, som vi skal have skubbet til.”

Han understreger, at der i den forbindelse er tale om både interne arbejdsgange og strukturer, der er opstået over tid, og om eksterne krav i forhold til blandt andet SU, orlovsregler og gennemførelsestid. Samtidig peger han på, at de hidtidige erfaringer fra kandidatuddannelsen i journalistik viser, at det er muligt at fastholde kernekompetencen med at undervise unge mennesker på fuld tid og samtidig tage et øget ansvar for at løfte opgaven med livslang læring for arbejdsmarkedet.

Fra traditionel videregående uddannelse til hyperfleksible micro-credentials i form af nanomoduler på kandidatuddannelsen i journalistik på Syddansk Universitet.

Et spørgsmål om kvalitet

Som studerende på kandidatuddannelsen i journalistik får du adgang til en personlig nanobank. Her er der adgang til nanomoduler, der er produceret af SDU’s egne undervisere. Men det er også muligt at deltage i udvalgte micro-credentials fra internationale universiteter og fra nogle af de store digitale læringsplatforme ved at lave et såkaldt ’udtræk’ i nanobanken. Det sker ud fra en overvejelse om, at de studerende på den måde får mulighed for at lære om et specifikt emne fra de førende eksperter inden for feltet. Det kan eksempelvis være ved at tage en masterclass i undersøgende journalistik ved Bob Woodward på Masterclass.com. Samtidig rejser det nogle spørgsmål i forhold til, hvordan SDU som uddannelsesinstitution kan sikre kvaliteten af de studerendes undervisning.

”Vi taler en del om kvaliteten af de forskellige elementer. Der kan man sige, at vi er mest herre over de nanomoduler, som vi selv producerer. Dem har vi kvalitetssikret på forskellig vis. Der er selvfølgelig løbende overvejelser omkring det materiale, vi bruger fra andre kilder, og om det er stærkt nok. Der er den enkelte underviser, der skal tage styring på at vurdere kvaliteten, og vi skal selvfølgelig også, som vi altid har gjort, udprøve de studerende, når de har tilgået forskellige former for materiale, så vi sikrer os, at vi

ikke går på kompromis med kvaliteten af de studerendes uddannelse. Det er vigtigt for os som universitet.”

Peter Bro forklarer, at selve udprøvelsen også er hyperfleksibel og ikke bundet til de traditionelle eksamensperioder sommer og vinter. De studerende har nemlig løbende mulighed for at indstille sig til eksamen, når de har gennemført et passende antal nanomoduler. Selve vejledningen er heller ikke bundet af tid og sted og kan foregå digitalt på alle tider af døgnet og ugen afhængigt af, hvad der passer for den enkelte studerende og underviser. Endelig har de kandidatstuderende på journalistuddannelsen tilknyttet både en intern og ekstern mentor, der blandt andet hjælper dem med at finde vej i junglen af nanomoduler med henblik på at skræddersy deres individuelle uddannelsesforløb.

Stresstest af universitetsverdenen

Interessen for det nye uddannelsesdesign på kandidatuddannelsen i journalistik på SDU har været overvældende i både uddannelsesverdenen og blandt arbejdsmarkedets organisationerne. To år efter opstarten bliver Peter Bro fortsat inviteret på kaffemøder og til at præsentere konceptet og de første erfaringer på konferencer i ind- og udland. Dermed oplever han, at den internationale interesse for micro-credentials også er nået til Danmark og er

en regulær stresstest for universitetsverdenen, der ikke alene kræver en fælles forståelse blandt ledelse, undervisere og det teknisk-administrative personale. Professoren fremhæver, at der også er behov for at give universiteterne friere rammer i forhold til at eksperimentere og innovere.

”Noget af det, der er blevet tydeligt i vores projekt er, at hvis vi ikke fra uddannelsesdanmarks side gør noget her, så kommer nogle af de amerikanske tech-virksomheder, der allerede nu er begyndt at have nogle digitale udbud, med nogle andre kvalitetskriterier og tager over. Så vi skal simpelthen komme op i gear, hvis vi skal sikre os, at vi fortsat har et dansk videregående uddannelsessystem, som også holder i forhold til den livslange læring.”

Med de ord runder Peter Bro af med at fortælle, at hans erfaring er, at det kan blive for ukonkret og gå for langsomt, hvis man venter for længe på, at der bliver udrullet nogle rammer for udbud af micro-credentials fra Bruxelles. I stedet efterlyser han nationale forsøgsordninger, der frisætter uddannelsesinstitutionerne i forhold til at understøtte livslang læring og giver institutionsledelserne motivation og incitament til at bevæge sig ind på banen.

En global dagsorden rykker nærmere

Fra sin placering som uddannelsesleder i VIA Efter-videreuddannelse på VIA University College følger Lotte Langkilde den internationale udvikling omkring livslang læring og micro-credentials tæt. Som led i professionshøjskolens deltagelse i Global Polytechnic Alliance har hun blandt andet haft mulighed for at få indblik i erfaringer med micro-credentials fra Humber College i Canada og Ortago Polytechnic i New Zealand. Det har ført til flere nyttige indsigter og erfaringer i forhold til at lade micro-credentials indgå i den midtjyske professionshøjskoles samfundsopgave i forhold til livslang læring og de muligheder, som micro-credentials rummer for at udbyde specialiseret, fleksibel og akkrediteret kompetenceudvikling til virksomheder og organisationer.

”Ved at se på deres gode erfaringer og lære af de fejl, som de to institutioner har begået, har vi fundet ud af, at vi i arbejdet med micro-credentials skal være meget fokuserede på, hvem der er vores målgruppe og på hvilken kompetence, der skal opbygges. Og vi skal have fokus på den didaktiske tilrettelæggelse, formatet og på hvordan micro-credentials kan kobles op på vores egne strukturer, nationale platform og akkrediteringssystem. Vi fandt også ud af, at micro-credentials ikke er et *quick-fix*. Det berører jo hele

vores organisation, og derfor skal vi internt opbygge nye kompetencer for at kunne være med på denne dagsorden. Eksternt skal vi have en meget bedre kontakt til virksomheder og organisationer for at være med til at understøtte dem i deres kompetenceudvikling. Og det er der, at micro-credentials har nogle rigtigt spændende perspektiver.”

Hun tilføjer, at selvom man på VIA University College ser et stort potentiale i micro-credentials, så er der stadig flere ubekendte i ligningen, der skal løses, før man for alvor kan følge trop med de internationale samarbejdspartnere og komme i gang med at udbyde micro-credentials. Det drejer sig blandt andet om den økonomiske model bag udbudet af micro-credentials i relation til det danske taxametersystem samt, hvilket niveau micro-credentials skal udbydes på og i hvilket format sat over for deltagernes kompetence- og læringsbehov.

Ingen *one-size-fits-all*

På VIA University College er der en stigende interesse for de muligheder, der ligger i micro-credentials i forhold til at udbyde specialiserede og fleksible kompetencebehov, og man er i VIA efter-videreuddannelse i gang med at udvikle og afprøve de første user cases. Det centrale har i den forbindelse været at komme

nærmere en model for, hvordan micro-credentials udbudt af professionshøjskoler skal skrues sammen for at fungere i en dansk kontekst. På baggrund af erfaringerne herfra peger Lotte Langkilde på en stærk praksiskobling, didaktisk excellence og fleksibilitet i forhold til at kunne designe, udbyde og afprøve akkrediterede microcredentials, som imødekommer arbejdsmarkedets behov, som afgørende parametre for at kunne realisere micro-credentials’ potentialer.

”Som professionshøjskole står vi stærkt på vores praksiskobling og vores didaktik. Vores professioner bevæger sig hele tiden – og i mange forskellige retninger. Micro-credentials giver os nogle spændende muligheder for at lave skræddersyede, specialiserede og fleksible kompetenceforløb til de organisationer og virksomheder, som skal have et kompetenceløft af deres medarbejdere. Men der er også nogle udfordringer. Når vi designer en micro-credential, skal vi fra gang til gang vurdere, hvor mange ECTS den dækker – samt hvordan vi sikrer en skræddersyet udprøvning, som tager afsæt i praksis og ikke blot i teoretiske modeller. Derudover er der nogle spørgsmål omkring skalering og økonomi som vi stadig arbejder med at blive klogere på. Der er med andre ord hverken en

Micro-credentials' potentialer og perspektiver for danske professionshøjskoler i forhold til at understøtte fleksible og specialiserede kompetencebehov på private og offentlige arbejdspladser nu og i fremtiden.

one-size-fits-all for, hvordan designet eller udprøvningen skal være for, at vi efterfølgende kan udstikke en micro-credential.”

Nye, fleksible uddannelsesveje

Micro-credentials kan ses som supplement til de formelle uddannelser, som professionshøjskolerne og andre videregående uddannelsesinstitutioner udbyder. Her peger Lotte Langkilde på to konkrete eksempler på, hvordan micro-credentials kan bidrage til at skabe nye fleksible uddannelsesveje.

I det første eksempel forklarer hun, hvordan en folkeskolelærer vil kunne bygge oven på sin læreruddannelse med en micro-credential om teknologiforståelse med henblik på at komme til at arbejde med grøn omstilling i sin undervisning. I det andet får en kommunikationsuddannet, der vil specialisere sig i sundhedskommunikation, mulighed for at styre uden om dobbeltuddannelse i forbindelse med sit karrieremæssige sporskifte. Lotte Langkilde udfolder eksemplet:

”Vi har en kommunikationsuddannet med tre års erhvervserfaring, der vil begynde på sygeplejerskeuddannelsen for at koble sin viden om kommunikation sammen med noget viden om sundhed. Men skal hun virkelig have to uddannelser for at

kunne arbejde med sundhedskommunikation, som er det, hun allerhelst vil? Her vil micro-credentials kunne være et godt alternativ til at lade hende gå ind og optage en hel studieplads på sygeplejerskeuddannelsen. Med dem vil hun kunne få de nødvendige elementer for at nå sit mål, hvor hun måske vil være i tre år, før hun igen skifter retning i sin karriere.”

Løftestang for innovation

Ser man fem år ud i fremtiden, er Lotte Langkilde overbevist om, at micro-credentials vil have fundet vej ind i uddannelsesporteføljen på VIA University College. Hun ser det også som en løftestang for innovation, der kan øge værdiskabelsen i de virksomheder og organisationer, som deltagerne eller de studerende kommer fra, og bidrage til at imødekomme skiftende kompetencebehov på arbejdsmarkedet som følge af eksempelvis øget digitalisering og den grønne omstilling. Hun forudser således et uundgåeligt stigende fokus på micro-credentials i samarbejdet med lokale virksomheder og organisationer.

”Micro-credentials er et område, der sker rigtigt meget på. Hvis vi ikke gør noget, så bliver vi som uddannelsesinstitution, der har et samfundsansvar for at løfte kompetenceniveauet i Danmark sat af, og

så vil der være nogle private uddannelsesudbydere, som tager over og sætter dagsordenen for det nationale arbejde med kompetenceopbygning. Derfor vil jeg helt sikkert mene, at vi fremover vil skubbe på denne her dagsorden med micro-credentials, når vi fremover går ind i en relation med en samarbejdspartner.” Hun runder af med at slå fast, at et af de centrale spørgsmål, der fortsat står ubesvaret, er, hvordan kvaliteten af micro-credentials skal sikres. Her har man på VIA University College blandt andet valgt at samarbejde tæt med regionens EU-kontor og andre relevante aktører. Målet er at få mulighed for at deltage i de dialoger, der foregår på EU-politisk niveau i forhold til at skabe et tilpas fleksibelt rammeværk for at udvikle, udbyde og kvalitets sikre micro-credentials på videregående uddannelsesniveau.

Micro-credentials skal på lystavlen i danske virksomheder

Kvalitet, pris, tidsforbrug og match med aktuelle vidensbehov i virksomheden. Det er afgørende faktorer, når danske virksomheder er på udkig efter kompetenceudvikling til deres medarbejdere. Det fortæller Mette Nielsen, som er konsulent i afdelingen for kompetencer og viden hos landets største arbejdsgiver- og erhvervsorganisation, Dansk Industri. Hun peger samtidig på, at de i dialogen med virksomhederne oplever et stadig større behov for opkvalificering af medarbejdere på videregående uddannelsesniveau. Det gælder både i forhold til specialisering og i forhold til tilegnelse af nye kompetencer, der matcher en hastig udvikling i samfundet og i erhvervslivet. Her giver hun et indblik i potentialer og perspektiver i micro-credentials på videregående uddannelsesniveau for dansk erhvervsliv.

Q *Micro-credentials er løftet højt op på den EU-politiske dagsorden. Ikke mindst i forhold til livslang læring. Kan du se potentialer for danske virksomheder i forhold til, at danske videregående uddannelsesinstitutioner udbyder micro-credentials?*

A "I Dansk Industri synes vi, at micro-credentials, nanomoduler og alt, hvad der er af nytænkning på det her område, er interessant og superspændende. Vi oplever, at virksomhederne især efterspørger korte efter- videreuddannelsesforløb, der er spot-on i forhold til lige nøjagtigt deres behov. Og her kan micro-credentials være et rigtigt godt supplement til de tilbud, der allerede er der. Det kræver dog, at virksomhederne ved, at de er der, og hvor de kan finde dem, hvis det for alvor skal blive en succes og komme højt op at flyve."

Q *Hvilke faktorer spiller ind på virksomhedernes valg af efter-videreuddannelse til sine medarbejdere?*

A "De virksomheder, der efterspørger efter- videreuddannelse kigger ofte ikke mod det offentlige uddannelsessystem. De bruger private kurser og private uddannelser, og det kan der være meget godt i. Private uddannelser kan være alletiders og er det i mange sammenhænge. Det er heller ikke alt uddannelse, der skal udbydes af en offentlig uddannelsesinstitution. Derudover er små og mellemstore virksomheder typisk meget orienterede mod uddannelsesinstitutionen nede af gaden, altså meget lokalt. De går derhen, hvor de har fået noget tidligere, om det så hedder micro-credentials, nanomoduler, korte kurser eller noget helt andet."

Micro-credentials på videregående uddannelsesniveau har mange potentialer i forhold til dansk erhvervsliv. En realisering af disse afhænger af et fælles sprog og bedre brobygning mellem virksomheder og uddannelsesinstitutioner.

Q *Hvad skulle der til for bringe micro-credentials udbudt af de videregående uddannelsesinstitutioner mere i spil?*

A "Virksomhederne har en meget travl hverdag, hvor de har meget, de skal holde styr på og sørge for, og der er rigtigt mange spørgsmål og udfordringer, som melder sig hos dem. Efter- og videreuddannelse ryger ofte lidt ned i rækken fordi, det ikke er helt så akut. Så derfor ville det være godt for virksomhederne, hvis uddannelsesinstitutionerne var opsøgende og tilbød efter- videreuddannelse skræddersyet til virksomhedernes behov inden for de områder, som uddannelsesinstitutionen er specialiseret i. Det så vi gerne, at de offentlige uddannelsesinstitutioner blev bedre til at imødekomme. Nogle er allerede gode til det og gør det rigtigt meget, og nogle kunne godt blive bedre til det."

Q *Hvad ser du som de største udfordringer i forhold til, om de videregående uddannelsesinstitutioner imødekommer virksomhedernes behov for efter-videreuddannelse, og hvad skal der til for at løse dem?*

A "Den aktuelle største udfordring, når vi taler videregående efter-videreuddannelse, er at få ændret kulturen på både uddannelsesinstitutionerne og i virksomhederne i retning af at kigge mere imod hinanden og få skabt en større volumen. Vi ved, at vi står over for en massiv teknologisk udvikling og digitalisering samt en højere pensionsalder, der alt sammen stiller nye krav til livslang læring. Derfor skal vi have nedbrudt de her barrierer mellem de videregående uddannelsesinstitutioner og erhvervslivet. Vi skal også gøre op med denne her mentale idé om, at uddannelse er noget, som man tager, mens man er ung, og så får man måske nogle drypvise kurser herefter."

Nye fleksible uddannelsesveje gennem hele livet © 2021

Danmarks Akkrediteringsinstitution

Bredgade 38
1260 København K

Projektgruppe: Rikke Warming (projektleder),
Petra Frydensberg og Sofie Gry Laursen

Casekataloget indgår i den digitale publikation 'Nye fleksible uddannelsesveje gennem hele livet - europæiske og danske perspektiver på micro-credentials på videregående uddannelsesniveau'. Find publikationen her:

akkr.dk/micro-credentials

